

Skolelevers erfarenheter av rasism förbises i skolan

Enligt den dominerande ideologin i samhället ska utseende och hudfärg inte spela någon roll i sociala relationer, vid utbyte eller vid ekonomiska transaktioner.

Men i skolan sätter det synsättet stopp för diskussioner och kunskaper om skolelevers vardagserfarenheter av "ras" och rasism, enligt en ny avhandling vid Göteborgs universitet.

– Det är mera tillåtet och allmänt accepterat att prata om kultur och kulturella skillnader än att tala om "ras" och rasism. Men att prata om kulturella skillnader istället för "ras" är också ett sätt att kategorisera och skapa skillnader mellan olika grupper i samhället, menar **Osa Lundberg**, doktorand i pedagogiskt arbete.

I USA och Storbritannien är ras och rasism väl etablerade områden inom utbildningsvetenskap.

– Den svenska utbildningsvetenskapen förefaller dock sakna ras som analytiskt verktyg. Men begreppet är av stor vikt för att kunna belysa och studera social och kulturell ojämlikhet för icke-vita ungdomar, säger Osa Lundberg som i sin avhandling bland annat applicerar ras och rasism som analytiska begrepp för att studera kulturell reproduktion i skolan.

Under tre års tid har hon följt tre olika lärarlag i årskurs 9 i en multietnisk förortsskola i ett så kallat utsatt område.

– I liberala och demokratiska samhällen konfronteras lärare ständigt med vad som kallas "den multikulturella frågan", om hur de ska hantera mångfald. Lärare är därför ofta i behov av vägledning i frågor som berör mångfald, rättvisa och ras. Men de undviker rasbegreppet enligt den färgblinda ideologi som dominerar i både skolan och i samhället i övrigt, säger Osa Lundberg.

I sin studie pekar hon på att "icke-vita" elever i utsatta områden ofta upplever kulturell rasism i mötet med det dominerande samhället. Deras utsatthet snarare förstärks vid mötena med elever från skolor utanför den multietniska förortsskolan.

– Lärarna undviker att diskutera vardagsdiskriminering och andra negativa händelser som uttryck för rasism. De vill hellre förmedla budskapet att: Du duger som du är! säger hon. Hennes resultat visar bland annat hur elevernas erfarenheter av vardagsrasism, i och utanför skolan, hålls utanför undervisningen och därmed riskerar att öka deras känsla av utanförskap.

– Pedagogiken skapar ett hålrum där det okända förblir osagt, säger Osa Lundberg, som menar att idén om "rasneutralitet" bidrar till att upprätthålla gapet mellan vardagskunskap och skolkunskap. Detta istället för att skolan hjälper eleverna att sätta ord på det de upplever i sin vardag.

Länk till avhandlingen: <http://hdl.handle.net/2077/40715>

För mer information:

Osa Lundberg, 031-786 2002, mobil 0721-570664, epost: osa.lundberg@gu.se

Osa Lundberg lägger fram sin avhandling *Mind the Gap - Ethnography about cultural reproduction of difference and disadvantage in urban education* vid institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande fredagen den 27 november, kl. 13.00.

Plats: Sal BE 036, Pedagojen Hus B (entréplan), Läroverksgatan 15, Göteborg.

Avhandlingen har genomförts inom ramen för forskarskolan i utbildningsvetenskap vid Centrum för utbildningsvetenskap och lärarforskning, CUL, vid Göteborgs universitet.